

11. Niçin 1848’de İngiltere’de Devrim Olmadı?

Bugün size 1848 devrimleri hakkında konuşacağım. Kitaptaki ilgili kısmı okuyun. Çok uzun değil. Esas olarak 1848 yılında İngiltere’de neden devrim olmadığı konusunu ele alacağım, çünkü Fransa’da, 1867’de Avusturya-Macaristan hâlini alacak olan Avusturya İmparatorluğu’nun Habsburg topraklarında, Prusya’da, Rhineland’de, Kuzey ve Orta İtalya’da devrim oluyor ama İngiltere’de yok. Bunu yapmadan önce, genel olarak devrim ve devrimlerin nasıl olduğu hakkında biraz kafa yoralım. Rus devrimine geldiğimizde buna yine değineceğim. Bu bağlamda Fransız Devrimi’yle ilgili bildiklerinizi bir gözden geçirirseniz sanırım size biraz da olsa yardımı olur.

1960’larda hepsi olmasa da bir çok sosyal bilimci, baskı artıp da aydınlar pes etmeye ve rejimi terk etmeye başladığı zaman devrimlerin olacağını düşünüyorlardı. Yani bütün bu gerginlikler büyüyor ve bir noktada patlıyor, işte sana devrim. Devrimler böyle olmuyor. Hakkında bir parça da olsa bir şeyler bildiğiniz devrimleri düşünecek olursanız, 1979’daki İran devrimi mesela güzel bir örnek olabilir, veya bugün derste hakkında bir parça konuşacağımız, ders kitabında okuduğunuz 1848’deki devrimler de öyle, veya Fransız Devrimi. Olan şey şu; 1848’deki durumda veya bahsettiğim diğer örneklerde, iktidardaki hükümetin politikalarına karşı oldukları için bir araya gelen bir grup tarafından iktidarın ele geçirilmesi söz konusu. Ama esas bu noktada sosyal ve siyasi tansiyonda bir artış oluyor. İşte bu noktada gerilim gerçekten artıyor ve enteresan şeyler olmaya başlıyor.

1917’deki St. Petersburg örneğinde, Şubat ayında, ekmek kuyrukları çok uzun. Etrafta çok fazla askeri birlik yok. Hepsi cephedeler. Etrafta fazla polis de yok. Birden bire çar rejimi ortadan kalkıyor, aynen böyle. İşte bu noktada işler kızılmaya başlıyor. 1917’de ortam 1916’dakinden daha az gerilimli değildi, halkı seferber eden savaşa karşı bir sürü şey oluyordu. Çarlık-sonrası bir dünya veya reforma uğramış bir çarlık otoritesi hayal etmeye çalışın. 1848 olayında Paris’de gösteriler gerçekleşiyor. Şubat’ta, Paris’te hava Şubat ayında hep yağmurludur. Ortalık gri. Halk seçim reformu istiyor. Askerler insanların üstüne ateş açıp bazılarını vuruyorlar. Bundan kısa bir süre sonra aynı şey Berlin’de oluyor. Bu noktada rejimin ortadan kalktığını görüyorsunuz.

Devrim süreciyle ilgili olarak ilginç olan şey, basit bir geçici hükümet oluşturulduktan sonra. Bütün hepsinde bu var—1789 ve 1790’da anayasal monarşinin oluşması, 1917’de Kerensky’nin geçici hükümeti örneğinde, Fransa’da veya Almanya’da veya Avusturya’da bu tür ılımlı cumhuriyet örneklerinde monarşi hâlâ varlığını sürdürüyor; ama iktidar için mücadele edenler bu noktada “bu durumu değerlendirip bir cumhuriyet kurabiliriz” veya Fransa örneğinde, “kadınlar daha fazla hak sahibi olacak” veya “işçiler daha fazla hak sahibi olacak” diyorlar. Almanya’daki devletlere baktığımızda, birleşik bir Almanya isteyenler taleplerini bu noktada ortaya koyuyorlar.

Fransa örneğinde, halk monarşiyi istiyor, Bourbonları, yani 1830’da kovulan kralcıları. Onları geri istiyor. Talepleri arasında bu da var. Belli başlı ılımlı cumhuriyetçiler de “ılımlı bir cumhuriyet istiyoruz” diyorlar. Avusturya’ya baktığımızda, reform isteyen bir sürü Viyanalı öğrenci var. İlerici bir rejim istiyorlar. İşte tam bu noktada bu tür sosyal ve siyasi tansiyon yükseliyor. Devrim sürecinin yaptığı, 1848’i önemli yapan da budur, ilk defa bir sürü insanı

siyasi sürece dahil ediyor. Fransa örneğinde, dostum Maurice Agulhon, 1848'den 1851 yılının 2 Aralık gününe kadar olan, aslında 1852 yılına kadarki döneme “cumhuriyetin çiraklık dönemi” demişti. Çünkü şimdi evrensel olarak tüm erkeklerin oy verebilmeleri söz konusu. Bütün erkekler oy verebilirler. Bir sürü kadın da oy vermek istiyor. Hakim gidışat böyle değil ama Paris için o zaman çok önemli.

Böylece, sıradan insanların siyasallaşması söz konusu. Bunu Alman devletlerinde de görüyorsunuz. İtalyan devletlerinde de, Avusturya-Macaristan da görüyorsunuz. Avusturya-Macaristan örneğinde, Habsburg topraklarında özel haklar iddia eden Macarları görüyorsunuz ve orta Avrupa ve İtalya'da bir milliyet meselesi ortaya çıkıyor. Bu da şu demek; insanlar esas olarak Avusturyalıları kovmaları anlamına gelen birleşik bir İtalya hayal ediyorlar. Ondan sonra ne olduğuyla ilgili olarak ders kitabında okuyabilirsiniz. İddialarla ortaya çıkan insanlar var. Ortada gerçekten muazzam bir siyasallaşma süreci var.

Paris örneğinde, barikatlar artıyor, bu Şubat ayında oluyor. Sonra Haziran Günleri geliyor; bu olay esasen bir sürü insanın hayatını kaybettiği ve hapse atıldığı bir sınıf savaşı—üç gün süren kitlesel bir kargaşa. Ne olacağına tam olarak karar vermemiş grupların daha önceden iktidarı devrimle ele geçirmesinden daha şiddetli bir anlaşmazlık, daha çarpıcı bir karşı karşıya gelme sayılır bu durum. Çok iyi şekilde belgelenmiş olan Fransa örneğinde, yayın yapmaya başlayan bir sürü gazete var, çünkü birden bire yayın yapmak mümkün hâle geliyor. Birdenbire siyasi dernekler ortaya çıkıyor aynen 1848'de durum bu. Neo-Jakoben dernekler kuruluyor. Kadın dernekleri kuruluyor. İki cinsiyet için de dernek var; o zaman böyle diyorlar. Bu [dernekler] sıradan halkın siyasallaşmasının bir yolu oluyor.

1848 yılının Nisan ayında halk ilk defa sandıklara gittiğinde, göreceli olarak muhafazakar ve tam olarak kralcıların çoğunlukta olduğu bir meclis seçiyorlar; bunu da ne istediklerine dair sahip oldukları geniş bir bilgiyle yapıyorlar. Öğretmen istiyorlar. Kredi imkanı istiyorlar. Oy verme hakkı istiyorlar. Bu siyasallaşma süreci, veya 1870'lerden itibaren nihayet kalıcı hale gelecek olan cumhuriyetin çiraklık dönemi, Devrim'in en önemli yönünü oluşturuyor. Aynı şey Rus Devrimi için de söz konusu; bunu daha sonra geri dönüp anlatacağım. Bir tarafta Menşevikler var. Diğer tarafta Bolşevikler var. Sosyalist devrimciler var. Bunlar üç büyük radikal grup. Meşrutiyetçi demokratlar var. Kralcılar var. Çarın daha önceden sahip olduğu tüm güce sahip olmasını, kendisine karşı olanların kafalarını uçurmasını falan isteyen bir kesim var.

Rus Devrimi'ne baktığımızda, Şubat devriminden Bolşeviklerin gücü ele geçirdikleri Ekim ayına nasıl geldiği gerçekten çok enteresan bir süreç. Bildiğiniz diğer devrimleri de düşünebilirsiniz. Esas nokta, bir süreç olarak devrim bir çok insanın heveslerini harekete geçiriyor. Fransız örneği bu bağlamda çok enteresan. Oy verme hakkı isteyen—her zaman ki gibi—esnafın mücadelesini verdiği bir tür şehirli, orta sınıf devrimi olarak başlıyor ve daha sonra III. Napolyon olacak olan Napolyon'un kuzeni çok sevgili aslında çok da sevgili olmayan Louis Napoleon Bonaparte cumhuriyeti ortadan kaldırdıktan sonra Aralık 1851'de sona eriyor. Böylece 10 Aralık 1848'de Fransa cumhurbaşkanı olarak seçildiğinde başlattığı baskı süreci de tamama eriyor. Ama bu çok sıradan halk, çoğunlukla köylüler ama aynı zamanda özellikle güneyde ve hiç Fransızca konuşması gerekmeyen kırsal zanaatkarlar, *la*

Belle, yani *Güzel* diye hitap ettikleri cumhuriyeti Paris'teki baskıcı organın, onların deyimiyle, tecavüzüne karşı savunmak için ayaklanıyorlar.

Bu şehir devrimi 100,000 kişinin silaha sarılmasını beraberinde getiriyor, bu on dokuzuncu yüzyılda Fransa'daki en büyük isyan; bununla halk, cumhuriyeti onu lağveden Louis Napoleon Bonaparte'a karşı savunmaya çalışıyor. [Bonaparte] cumhuriyetin başkanı olarak ikinci bir dönem için aday olamıyor. Bu gerçekten çok enteresan. Uzun bir süre önce, Ardèche'deki komşularımızdan birinin büyük büyük büyük amcası dahil bütün bu insanların sorgu tutanaklarını okumuştum. Fransa'nın güneyindeki bir bölgenin dili olan Occitanca'dan Fransızca'ya sorgu yapılırken aynı zamanda çevriliyor. Daha fazla insana daha fazla şey sağlayacak olan cumhuriyeti, demokratik ve sosyal cumhuriyeti savunmak için “Ne zaman bu gizli derneğe katıldın?” “Kim seni bu gizli derneğe soktu?”. Çok çarpıcı, bütün bu siyasallaşma süreci.

Şimdi, Almanya ve İtalya örneklerine bakacak olursak, buralarda başka türden bir devrim söz konusu. Hâlâ liberal ve demokratik sayılacak bir boyutu vardı; ama mesela Frankfurt'ta Frankfurt Parlamentosunda şu sahne var; bir sürü profesör ve avukat St. Paul kilisesinde gece yarılarında kadar uzun uzadıya tartışıyorlar. Almanya'nın bütünleşmesini hayal ediyorlar; buna “halkların ilkbaharı” diyorlar; Prusya, Saksonya, Bavyera ve Württemberg, Alman devletleri içinde en önemlileriydi. Bütün diğer küçük devletler de kimsenin himayesi altında olmadan birleşecekti. Sadece rüya görüyorlardı. Sonunda büyük evde daha fazla kalması istenmeyen bir hizmetkâr gibi kapı dışarı edildiler. Bir tür kovuldular. Ama gece yarılarında kadar tartışıyorlar.

Bütün bunun önemini ders kitabındaki İkinci Cumhuriyet üzerine olan bölümü okuduğunuzda—bunu lütfen yapın—anlayacaksınız; Alman devletlerinin örneğinde göreceksiniz ki Almanya bütünleştiğinde ve bu bütünleşme Versay'da Versay Şatosu'nda Fransa-Prusya Savaşı'ndan sonra 1871 yılında ilan edildiğinde, öyle pek de özgürleştirici bir bütünleşme olamayacak. Frankfurt'ta bir kilisede toplanan avukat ve profesörlerin birleştirdiği, sonunda kendi bayrağı olan ve bütün renkleri rafting yapanların her tarafından sarkarken gördüğümüz bir Almanya olmayacak. Bismarck'ın çok doğru bir biçimde ifade ettiği gibi, Almanya, Prusya aristokrasi çerçevesinde “kan ve demir” tarafından birleştirilecek; bunlar soylular, halihazırda bildiğiniz Junkerler, J-U-N-K-E-R yani Prusya soyluları; bu birleşik Almanya, bir şarlatanın bir keresinde söylediği gibi, “arkasında takip eden bir devletin olduğu bir ordu” olacaktı.

Almanya, cumhuriyet olmadı; bir imparatorluk oldu. İmparatorluklarla birlikte gerçekleşen şeylerden bir tanesi, imparatorlar aynı çarlar gibi canları ne isterse yapabilirler; Reichstag diye bir meclisiniz olabilir; bu mecliste sosyalistler 1914 yılına kadar lider ve sayısal olarak en büyük gurup konumundaydı; ama iktidar katıksız şekilde sorumsuz, zihinsel olarak tembel, çılgınlık derecesinde gülünç bir adam olan Kaiser, II. William'ın ellerindeydi. Uzun vadede bu durumun Avrupa'ya maliyeti, geriye dönüp bakıldığında, yirminci yüzyılda olanları da düşünürseniz, yani on dokuzdan sonra gelen yüzyılda, bir tek şey olacaktı; bunu da tarihçiler geriye bakarak çok açık şeyler, bir parça klişe sayılacak şöyle şeyler söylüyorlar: “Aslında, 1848'de tarih Almanya'da dönüş noktasına ulaştı ama dönmeyi başaramadı.” Almanya'nın

bütünleşmesi profesörler, liberaller ve Hamburg'daki tüccar yüzünden gerçekleşmedi; Alman orta sınıflar bir şekilde siyasi sorumluluklarından vaz geçip, fazla siyasi güç sahibi olamadılar, ve devlet bir gurup Junkerler—düellodan kaynaklı yara izleri ve Prusya üniversitelerinin kardeşlik derneklerinin emektarları olanlar—yani askeri subaylar tarafından idare edildi.

Prusya sadece Pomerania ve Brandenburg'dan ve kuzeydoğu Avrupa'nın bataklıklarından ibaret değildi. Prusya aynı zamanda Rhineland'ı da kontrol ediyordu. Ama sözü geçecek olanlar, sanayileşen Prusya'nın nüfuzlu şahısları olmayacaktı. İtalya örneğinde—bununla ilgili olarak da kitapta okuyabilirsiniz—etrafta dolaşıp şunu söyleyen bir sürü insan vardı: “Çok yaşa birleşik İtalya,” ve bunun gibi şeyler, ama bu öyle kolay bir şey değildi. İtalya'yı herhangi bir şeyin himayesi altında olmadan birleştirmek—bir çok insan kimsenin himayesi altında olmamayı istiyordu—kimleri başından atacaksın? Avusturyalılardan kurtulmak zorundasın. Avusturyalılar neredeyse kuzey İtalya'nın tamamına ve orta İtalya'nın büyük bir kısmına hâkim durumdaydılar. İtalya'nın birleşmesinin önünde bir sürü mâni vardı; üstüne üstelik bir de İtalya'daki insanların büyük bir kısmının İtalyanca konuşmadığı gerçeği vardı. Bu kendi başına büyük bir engel değildi; ama tahmin ederim öyleydi.

İtalya'daki insanların sadece yüzde dört veya beşi bugün İtalyanca olarak kabul edilen İtalyancayı konuşuyordu—ben İtalyanca bilmiyorum, sanırım bu esasen Floransa civarındaki bölge olan Tuscany'nin diliydi. Bir sürü başka dil konuşuluyordu. Toskan (Tuscan) dili, İtalya'nın güneyinde veya Sicilya'da neredeyse hiç bilinmiyordu; bu dil kuzeyden gelen paragöz vergi toplayıcılarıyla özdeşleşmişti. “Halkların ilkbaharı” dalgasından veya birisinin bir keresinde dediği gibi 1848'in “Büyük İllüzyon”undan sonra, bu dalga geçtikten sonra, İtalya'nın kimsenin himayesi altında olmadan birleşeceğine dair ortada hâlâ bir sürü hararetli beklenti ve hayal vardı. Olan da bu zaten; bir krallık olmasına rağmen, birleşme temelde Piedmont Sardunya devletinin genişlemesi yüzünden gerçekleşti. Bu devlet Fransız Devrimi ve Napolyon zamanlarında Fransız dalgasından en fazla etkilenen yer olmasının yanı sıra İtalya'nın en zengin kısmıydı.

Avusturya-Macaristan'ın durumuna bakacak olursak; bu uzun bir hikaye—bununla ilgili olarak da kitapta okuyabilirsiniz—halkların ilkbaharı her şeyden önce birtakım milletlerin hayalleri demek anlamına geliyordu; bunlar aniden kendi sıralarının da geleceği hissine kapıldılar; bir veya iki hafta içinde milliyetçilk hakkında konuşacağım. Bir gurup Çek milliyetçi buna benzer bir mekânda oturuyorlarmış. Birisi yukarıya bakıp “Aman Allahım, eğer bu tavan çökerse, bu Çek ulusal hareketinin sonu demektir” demiş. Bunda bir anlam var. Halkların ilkbaharı beraberinde bağımsız bir Çek devleti getirmeyecekti. Çekoslovakya'yı getirmeyecekti, John McCain'in düşündüğünün tersine Çekoslavakya [kurulduktan sonra] sadece 1993'e kadar sürüyor. I. Dünya Savaşı'ndan sonra, 1918'e kadar Çekoslovakya ortalıkta yok.

Ama Avusturya-Macaristan imparatorluğunda herkes “bağımsız bir Galiçya ortaya çıkarsa ne yaparız?”, “Eğer Polonya bağımsız olursa ve Rusya, Avusturya ve Polonya'nın bazı bölgeleri bağımsız olursa ne yaparız?” Bunlar boş hayaller. Ulusal bilinç ve büyük devletlerin çıkarları bunun bir süre daha olmayacağı anlamına geliyor. Polonya bildiğiniz sebeplerden dolayı

ancak 1918’de bağımsız oluyor. Tepki, devrim, tepki, baskı ürpertisi; olan şey gerçekten budur. 1848 baharının getirdiği büyük umutların yanında, bütün bu şeyin başından sonuna kadar yaşanan tema budur.

Avusturya imparatorluk sistemi, sonra Avusturya-Macaristan hakkında geri dönüp konuşacağım, en azından on beş ana dilin olduğu çok dilli Avusturya-Macaristan imparatorluğunda Almanca olarak işliyordu; bu 1850’lere kadar Avusturya-Macaristan’ın durumunu özetliyor. Tabi ki Macarlar ayrı bir statüye sahipler, ilke olarak eşit statü, 1867’den itibaren. Avusturya-Macaristan dönemine dair enteresan şeylerden biri, Franz Joseph, 1848’de Avusturya-Macaristan imparatoru oluyor. 1916’ya kadar iktidarda kalıyor. Kraliçe Victoria’dan daha fazla ortalıkta kalıyor.

Dünya 1848 ile 1916 yılları arasında çok çarpıcı bir şekilde değişiyor. Sizden daha gençken, ilk defa Viyana’ya gitmiştim; bir kafede oturuyordum; herkesin yaptığı gibi bir kafede. Yaşlı bir adam benimle sohbet etmeye başladı. Bu adam gençliğinde Franz Joseph’i görmüş. Çocukken Franz Joseph’i görmüş olan birisiyle tanışmak benim için acayip inanılmaz bir şeydi. Bu işte sıradışı süreklilik. Her neyse, Avusturya-Macaristan başka bir hikaye ve gerçekten çok enteresan. Buna sonra geri döneceğiz; şimdi yapamam. İngiltere meselesine geri dönmem lazım.

Bu sürecin geriye bıraktığı miraslardan bir diğeri de şu; bu tepki dalgasından sonra siyasi mülteci dalgasını böyle yerlere gönderiyor. New Haven’a fazla değil ama New Haven’a da gelen İtalyanlar oldu; bunlar o dönemdeki İtalyan siyasi mültecilerdi. Alman devletlerinden kovulan bir sürü Alman geri dönemeyecek şekilde gittiler. Sonunda nerede yerleştiler? Philadelphia’da, New York’da. Bir sürü İrlandalı—haklarında birazdan konuşacağım—çok belirgin yerlere yerleştiler—Boston, New York, hepsinden önce bu ikisi—ama bir de Philadelphia. Buz gibi bir baskı dalgası bu insanların bir çoğunun Amerika’nın yolunu tutmasına yol açıyor. Bu başlıbaşına enteresan bir hikaye.

1848 devrimleri başarısızlığa uğramış olsa da—bununla da ilgili kitaptan okumanız gerekiyor, lütfen okuyun, bu konuya bayılıyorum, bu tür şeyleri anlatmaya—geride bıraktıkları siyasi miras çok çok önemli. Siyasi haklar için olan bu talepler çok uzun bir zaman sürecektir bir şey olacaktır. Tekrar etmek gerekirse, üstüne kafa yorduğumuz bu küçük kısmı bitirmek için—oh tanrım—Almanya’nın bütünleşmesi, 1848 devrimcilerinin istediğinden çok daha farklı bir himayenin altında gerçekleşiyor. Prusya Kralı Almanya’yı liberal monarşik bir himaye altında birleştirmek için oluktan (“offered from the gutter” onun deyimiyse) teklif edilen tacı reddediyor. Bunun olması mümkün değil ve olmuyor.

Tamam. 1848’de bütün bu yerlerde devrim var. Büyük dalga. Neden İngiltere’de yok? Neden yok? Cevapların bazılarını muhtemelen zaten biliyorsunuz. Bütün bunda gerçekten iki ana çerçeve var. Birincisi, asma köprüyü indirip [girişi] daha fazla seçmene açan 1832 Reform Kanunu. Şimdi daha fazla insan oy verebilir. Oy verme hakkı mülk sahipliğine dayalı bir şeydi. İrlandalı bir reformcu (Chartist) olan Feargus O’Conner—hakkında birazdan konuşacağım—oy verme hakkı yoktu—barodan ihraç edilmemiş ama parlamentodan atılıyor çünkü oy verebilmesi için gerekli olan parayı kazanamıyor. Vergi olarak ancak şu kadar miktar pound veya şiling ödersen, oy verebilirsin.

Olan şu, 1832 asma köprüyü indiriyor ve böylece daha fazla insan oy verebiliyor. Siyasi alan bir parça genişliyor ve aynı şey bildiğiniz gibi 1830'da Fransa'da oluyor. Fransa'da 1830 devrimi oy verebilecek insanların sayısını ikiye katlıyor. Ama hâlâ bazı insanları dışarıda bırakıyor. 1867'de ikinci bir reform yasası geçirip dışarıda kalanları içeriye alıyorlar. 1884'de başka bir yasa geçirerek sanırım hizmetkârlar ve galiba kırsal proleterya hariç herkesin içeriye girmesine imkân veriyorlar. Tam olarak hatırlayamıyorum. Siyasi alan genişliyor. Buradaki önemli nokta, bu alanın reformlar sayesinde genişlediği. İngiliz reformları. Özgür doğmuş bir İngiliz'in benlik bilinci, öz kimliğinin evveliyatı kabaca—en azından hayal meyal olarak—15 Haziran 1215'e Londra yakınlarındaki Runnymede'e dayanıyor. Özgür İngiliz bireyinin belli haklara sahip olduğu fikri ve “biz İngiliz vatandaşları”, kimliğimiz, bizim zaten reform yaptığımızı gösteriyor. Biz isyan etmeyiz.

Açıkçası, John Belcher ve diğer bazı insanların çalışmalarına dayanarak birkaç dakika sonra göstereceğim gibi, 1848'de olanlar İngiltere'de devrim açısından çok kritik olabilecek bir zamana denk geliyor, aynen, tekrar tekrar söylenen “Fransa hapsirdiğinde, Avrupa nezle olur” sözündeki gibi. İngiltere'ye gelmiyor. İngiliz ulusal kimliği, diğer tüm ulusal kimlikler gibi, sistemli bir şekilde yeniden icat edilmek ve inşa edilmek zorunda. Bu 1848'de ve takip eden yıllarda gerçekleşiyor; bizim itibarımız var gibi bir anlayış var. Tahtada “itibar” kavramını yazmıştım. İtibar, reform demek, devrim değil. Pazar günleri Hyde Park'ta elbise giymiş ve kollarında eşleriyle yürürken görülen esnaf ve zanaatkâr yani işçi sınıfının aristokratları, burjuva itibarında bunun siyasi bir yönü de var.

1848'de İngiltere isyan etmiyor. Birkaç dakika sonra bununla ilgili daha fazla şey söyleyeceğim. Diğer çerçeve, *Chartism* denen reformcuların hareketi; bununla ilgili olarak da okuma yapmanız lazım. *Chartist* kampanyalar sıradan insanlara milyonlarca ismin olduğu büyük bildirgelere imza attırmaya çalışan kampanyalar değil. 1830 ve 1840'da iki büyük dalga var. Yaptıkları şey imzalayıp diyorlar ki: “Biz, naçizane fakirler, sıradan insanlar, sizden, büyük beyefendilerden, mülkiyeti ve parlamentoyu temsil eden siz büyük saygınlık sahibi mülk sahiplerinden ricacıyız; bize siyasi haklarımızı vermeniz için rica ediyoruz.” Bu milyonlarca insanın imza attığı çok büyük dilekçeleri at arabalarıyla getiriyorlar; bu insanların büyük kısmı isimlerini yazmak yerine sadece bir çarpı işareti koymuşlar. Bunları her zamanki gibi yağın yağmur altında getiriyorlar. Parlamento diyor ki, “Çok teşekkürler. Bunu görmek istemiyoruz.” Bu sefer diyorlar ki: “Tamam, yeniden hazırlayacağız. Lütfen büyük beyefendiler, bize siyasi haklarımızı verin.” İmzalıyorlar. Tüfeklerini kapıp ortaya çıkmak yerine, imza atıyorlar.

1830'da Fransız orta sınıfı, siyasi reform için mücadele vermek üzere zanaatkârlarını sokaklara salmaktan fazlasıyla menmunda. Delacroix'nın *Halka Önderlik Eden Özgürlük* isimli meşhur tablosunda, bu devrimin romantik yorumunda, silindir şapkasıyla burjuvazi, herhangi bir yer almıyor, çünkü burjuvazi bir savaşım içinde değil, tabi zanaat ustalarını küçük burjuva olarak kabul etmezseniz. Ama İngiltere'de bu asla olmayacak. *Chartist* kampanya itibarını koruyor. Reform dilekçelerini imzalayan halkın büyük bir kısmı sıradan insanlar olduğu ölçüde bu [hareket] sınıf-temelli sayılır. Ama aslında kendilerini ahlak reformcuları olarak görüyorlardı. Kendilerini bir şeyler yapmaya çalışan insanlar olarak

görüyorlardı; bu sınıfsal çizgileri aşan bir şey. Hükümete doğru olanı yaptırmaya çalışıyorlar, yani daha fazla reform.

1832 Reform Kanunu muhafazakâr bir hükümet tarafından onaylandı; çünkü eninde sonunda bunu onaylamak zorunda kalacaklarını biliyorlardı. Kim bilir? Daha fazla lord yaratabilirdi—bu gerçekten lord olmayan insanlar orada olabilirdi, böylece yasa geçebilirdi. Muhafazakâr bir hükümet tarafından geçiriliyor. Sonra herkes “Biz İngilizler, biz reform yaparız. Asma köprüyü açtık. [Artık] daha fazla insan oy verebilir.” Chartistlerin “fiziksel şiddet” dedikleri bir kanatları da vardı. Bunlar reformun devrim olmadan mümkün olmadığını söylüyorlar. Chartist hareket içinde bir azınlık konumundalar. Bunlar küçük bir azınlık; fiziki şiddet yanlısı Chartistler.

1848’de ne oluyor? İki şey var. Birincisi, bir devrim olmuyor. Nisan ayında önemli bir gün var; sanırım 10 Nisan, Londra’da büyük bir yürüyüşün olacağı tarih. Hükümetin yaptığı 25,000 mülk sahibini atıyor. Bunları şerif yapıyor. Bunlara ne diyorsunuz bilmiyorum ama sanırım şerif oluyorlar. Henüz Fransa’ya dönmemiş olan Louis Bonaparte aslında şerif olarak görevlendirilenlerden. Şehirdeki iş çevreleri—İngiliz İmparatorluğu’na hâkim hale gelen finansal başkente artık herkes Şehir diyor—işlerine ellerinde av tüfekleriyle geliyorlar. Dosya dolaplarını kapıların arkasına barikat yapmak için hazırlıyorlar. Elleri tüfekleriyle isyana yeltenen ve İngiltere’ye devrimi getirecek kim olursa olsun onların beynini dağıtmaya hazırlar. Bu insanlardan tam 25,000 tane var. Yürüyüşe katılanların sayısı bundan kat ve kat daha az. Sonunda barışçıl bir yürüyüş oluyor.

1848’de İngiltere’de bir devrim olmuyor. Eğer bir devrim olmuş olsaydı, bu devrim nereden gelebilirdi? Devrimci kademeler nereden gelirdi? Bu enteresan bir soru. Bütün bu hikayeye ilgili olarak belki de en enteresan soru bu. Daha önce bahsettiğim sebep yüzünden 1848, İngilizlere kimliklerini yeniden yaratmalarını, şekillendirmelerini ve inşa etmelerini sağlıyor. Onları korkutan şey, her şeyi doğru şekilde yaptıklarına onları daha fazla ikna edecek istenmeyen bir “Diğeri” nin olması gerekiyor. Yine daha önce on sekizinci yüzyılda İngiliz kimliğinden bahsederken ima etmişim; on yedinci yüzyılda İngilizler ne olamadılarsa bu olmayı düşündükleri şeyin ne olduğuna karar vermelerini sağladı. Mutlakiyetçi değillerdi. Reform yaptılar. Olmadıkları şey, Katolik değillerdi. On sekizinci yüzyıldaki en büyük isyanlar, Katolik karşıtı isyanlar olan Gordon isyanlarıydı. Fransız değiller, hem de hiç. Fransa, merkezi bir devlete sahip ve Fransa, Katoliklerle dolu.

1685’deki Nantes Bildirisi’nin yürürlükten kaldırılmasından sonra Fransa’yı terk etmiş olan bir çok Protestan geliyor, sadece Hollanda’ya değil, İngiltere’ye de geliyorlar. Bu size İngilizlerin—özellikle üst sınıfların ama sadece onların değil—kafasında kimlerin istenmediği, tehlikeli Diğeri’i olduğu konusunda ipucu vermiştir. İrlandalılar. 1848’de ve sonraki yıllarda, İngiliz milliyetçiliği, tekrar tanımlanıyor ve “ne değiliz” yani “katolik değiliz” ve “İrlandalı değiliz” şuuruyla tekrar aşılıyor. Nisan ayında veya 1848’in herhangi bir ayında bir devrim olacak olsaydı, üst sınıfların ve polisin bakış açısından, katılan kesimler İrlandalılar ve güçlerini birleştiren fiziki şiddet yanlısı Chartist ve devrimciler olurdu. Chartistler, çok mühim dilekçeleri imzalamaları için İrlandalılara bel bağlamışlardı. Onları müttefik olarak görüyorlardı.

Hatırlayın, 1840'lardaki İrlanda patates kıtlığı yüzünden on binlerce İrlandalı, yüzbinlerce İrlandalı—kitapta bir yerlerde anlatıyorum, 1840'larda İrlanda'yı terk eden insanların sayısı, tarlalarda hayatını kaybedenlerle birlikte milyonlarla ifade ediliyor. Nereye gidiyorlar? Amerika'ya gidiyorlar; İngiltere'ye özellikle de Liverpool'a gidiyorlar. Bunun için Liverpool—bunun hiçbir şeyle alakası yok, Fransızcasıyla *ça na rien à voir avec*—futbol takımı çoğunlukla bir Katolik takımı olarak görülür nasıl Celtics Glasgow'da bir Katolik takımı olarak kabul ediliyorsa, çünkü bir çok İrlandalı göçmen Glagow'a ve İskoçya'ya gitmişti. Rangers, bir Protestan takımı, çok Katolik karşıtı. Bundan dolayı bu insanlar kavga ediyorlar. 1900 yılında 100,000 kişinin önünde oynuyorlar—1900 yılında bir futbol maçında 100,000 ne demek! Birbirlerinden ölesiye nefret ediyorlar, hâlâ öyle.

Bütün bu İrlandalılar Londra'ya da gidiyorlar. İrlandalıların mahallesinde yaşıyorlar. Yönetici sınıflar açısından ve İngiliz milliyetçiliği açısından, ve polisin nazarında, İrlanda konfederasyonu aşırı derece militan; önde gelen İrlandalı liderlerden biri olan Daniel O'Connell'den kitapta bahsediyorum; kendisi 1847'de ölüyor. Ama çok daha fazla militan olan bu insanlar var. Bunların çoğu, İrlanda'nın bir gün bağımsız olabilmesi için tek yolun ayaklanmak ve isyan etmek olduğuna inanıyorlar. Olan da bu, değil mi? Sonunda olan bu. Bu konuda haklıydılar.

1848'de isyan etmeye başlarsa ne olur? Mesela, İngiliz askerlerinin Manchester'da iyi giyimli göstericilerin üzerine ateş açıp vurduğu Peterloo katliamı gibi (“Waterloo” kelimesiyle oynayarak bu ifade üretilmiş) bir şey olacak olursa? Nedir bu, 1817? Ya 1816 ya da 1817, tam olarak hatırlamıyorum. Eğer insanlar “Eğer Fransız meslektaşlarımızın yaptığını yapmazsak, yani bu insanlara karşı silahlanmazsak, hiç bir yere varamayacağız” derlerse ne olur? Chartist hareketin fiziki şiddet yanlılarıyla diğer radikaller ve İrlanda konfederasyonunun mensupları arasında bir ittifak kurulması için potansiyel mevcut. Bu hiçbir zaman gerçekleşmiyor—birkaç yürüyüş, birkaç küçük çaplı çatışma, ama esas olarak “hiç bir haber olmamasının tek haber olması” söz konusu—bu durumun İngiliz milliyetçiliğinin, İngiliz öz kimliğinin yeniden yaratılmasında büyük bir etkisi olmayacağı anlamına gelmiyor. Bunu söyleyerek ne demek istiyorum?

Burada, ilginç şeylerden bir tanesi, John Belcher'in uzun bir zaman önce Wurzburg'da bir konferanstan dönerken Almanya'da trende bana dediği gibi, İngiliz devlet arşivlerindeki Liverpool limanına gelen gemilerin denetlenmesi hakkındaki belge kutularının sayısı, 1848'la ilgili bütün belgelerin sayısından daha fazladır. Neden? Ne yapıyorlar? Militanların İrlandalılar için olan bu isyan potansiyelleri ve infüzyonları nereden geliyordu? Amerika'dan geliyor. Bununla ilgili enteresan şeylerden bir tanesi, bunu 1970'lerin sıkıntılı zamanlarında da görebilirsiniz—1969'da her şey yeniden başladığında tesadüf eseri İrlanda'daydım. O zamanlar İrlanda Kurtuluş Ordusu (IRA) hakkında çok endişeleniyorlardı; ve gerçekten endişe etmeleri için çok sebep vardı. IRA, New York ve Boston'daki İrlanda barlarından bir sürü destek sağlıyordu, dünyanın parası, silah satın almak için büyük miktar paraları hep vardı.

Belcher ve başkalarının keşfettiği enteresan şeylerden bir tanesi, 1848'de gerçek İrlandalı militanlar, bu işe kendi tam olarak adanmış olanlar, İrlandalı göçmenlerdi, Boston ve New

York'ta yaşayıp İrlanda'ya giden ve oradan gelen göçmenler. Onların yaptıkları, “Amerikalıların Özgürlük” anlayışını almışlar ve “Pekâla. Bizim rolümüz, Fransız Devrimi'nin rolü gibi olacak, sınırların ötesine ilke olarak özgürlüğü taşıyacağız ve Avrupa'yı soylulardan, papazlardan falan kurtaracağız, demişler. Bunun için yapacağımız şey de şu; New York, Philadelphia, Boston'da, (ve belki Connecticut da olabilir) yaşayan birinci kuşak İrlandalılar olarak, para toplayacağız ve İrlanda'nın bağımsızlığını sağlayacağız. Buna şiddet ve silahla ulaşacağız.

Hangi limana gelirse gelsin Amerika'dan gelen her bir gemi, silah ve para için didik didik aranıyordu. Amerika'ya gelen bu İrlandalı göçmenler, bağımsızlığı hedefleyen İrlanda siyasi hareketinin içindeki tartışmasız en aşırı militanları oluşturuyorlardı. Bunlar iş gücü sahibiydi; İrlanda'daki insanların kendileri ise açlık içindeydi. Tarlalarda telef olup gidiyorlardı. Sonunda kurdukları hemşehrilik bağlarıyla Londra'da diğer İrlandalılarla birlikte yaşamaya başlıyorlar; bu şaşırtıcı birşey değil. Hayatlarında Katolik Kilisesi çok ama çok önemli bir yer tutuyordu. Hayır aracı olarak çok önemliydi. Üst sınıflar için ise [Kilise] istenmeyen Diğeri, yani Katolik anlamına geliyordu—hatırlayın 1798'de Fransızlarla ittifak yapmaya çalışmışlardı.

Birinci Dünya Savaşı'nda ne oluyor? Roger Casement, işçilerin Peru, Afrika ve başka yerlerde sömürülmesine kesinlikle karşı olan İrlandalı bir militan. Roger Casement, Carey kıyılarında bir denizaltıdan küçük bir sandala bindirilerek sürgünü boyluyor. Paskalya İsyanı (Easter Insurrection)'nı durdurmaya uğraşıyor. Tabi ki anında tutuklanıyor ve sonra da asılıyor. Yapmaya çalıştığı şey, Almanya'daki esir kamplarında İrlandalı militanları örgütleyip [Katoliklik adına] savaşıp İrlanda'yı özgür kılmak. Bu biraz sonraki döneme bakmak gibi oldu, ama İngiliz üst sınıflar arasında bu potansiyel korku hep vardı—yani bu Katolikler artık sadece kanalın karşısında değiller. Bunlar sadece çok dalgalı, gri, buz gibi denizin öbür yakasındaki İrlanda'da değiller. Çok büyük sayılarda Liverpool'da yaşıyorlar. Daha da büyük sayılarda Londra'da yaşıyorlar. Oradalar. Tehlikeliler. Eğer Chartist hareketten gelen bu hoşnutsuz işçilerle ittifak kurarlarsa, ortalık cehenneme döner.

Önümüzdeki derste, şimdi çok fazla vaktimiz kalmadı—bunu kullanmaya dahi fırsat bulamadım, ama ana noktayı anlamışsınızdır. Bu potansiyel ittifak hiç bir zaman gerçekleşmiyor; ama İngiliz kimliğinin, öz kimliğinin yeniden yaratılması, veya yeniden inşasıyla ilgili enteresan şeylerden biri—onun sadece soylularca ve büyük toprak sahibi zenginlerce değil aynı zamanda sıradan işçiler tarafından da paylaşıldığı. Margaret Thatcher'a katlanamayan ve İngiltere'nin işçi sınıfı bölgelerinden geçerken, Margaret Thatcher'ın veya kraliyet ailesinin büyük resimlerinin olduğu sefalet içindeki sosyal konutları görüp her zaman şaşkınlık içinde kalan benim gibileri bu işçilere küçük görücü bir biçimde “Tory işçileri” diyordu. Bunlar kendilerini İngiliz olarak görüyorlar, ve gittikçe daha fazla bir şekilde içlerindeki istenmeyen düşmanın, içlerindeki Katolik düşmanın İrlandalılar olduğuna inanıyorlar.

Gazeteler sürekli olarak sarhoş, aptal ve tembel olarak yansıtılan İrlandalı'ların tasvir ve karikatürleriyle dolu. “Paddy” (Patrick'in kısaltılmışı ve hakaret içerecek şekilde tüm İrlandalılar için kullanılan takma ad) 1848 ve sonraki yıllarda İngiliz gazetelerindeki

karikatüristler için [yaygın bir konu kaynağı]; Paddy istenmeyen Diğeri olarak tasvir ediliyor, bir tehdit kaynağı, kol gücüne dayalı işleri yapmak veya fabrika işçisi olmak hariç hiçbir yerde bulunmaya hakkı olmayan birisi. Bu da ancak belli bir saygınlık sağlayıp İrlandalılıklarını çok fazla öne çıkarmazlarsa mümkün. Yani, birisi hatırlayabildiği neredeyse tüm zamanlarda bu meselelerin nasıl bu kadar olağanüstü şiddetli bir hale geldiğini bilmek isterse—1970’ler, 1980’ler hatta 1990’lara kadar Ulster (Kuzey İrlanda) veya 1916’da İrlanda—1848 yılı bunda önemli bir role sahip. Şimdi, bu kendisini İngiliz olarak gören bütün insanların kötü ve saldırgan olduğu demek değildir. Ama bize basit bir şekilde her tür kimliğin oluşum sürecinin bu kısmını basit bir şekilde hatırlatıyor, yani ne değilsin? İngilizler için 1848 yılında, ne değillerdi?—kıttadan gelen soğuğu kapmaktan korkuyorlar; Fransız değiller, Katolik değiller. Bunları söylerken Linda Colley’in İngiltere (Britain) kitabına başvuruyorum—bütün bu hikayenin çok güzel bir özeti— bu konu hakkında Doğu ve Orta Avrupa’yla ilgili konuştuğumuzda daha fazla anlatacağım.

Bu mesele, hiçbir şey olmasa, İrlandalı ve İngiliz yetkililer arasındaki ilişkilerin daha fazla bozulmasına yol açacaktı. Hele bir de İngiliz Protestanların İrlanda’da toprak sahibi olduklarını düşünecek olursanız. Geçen gün New York’taydım; bir konferans dinledim ve kırsal İrlanda’daki “ayın tablaları” veya “ayın kayaları denen muhteşem şeylere dair bazı fotoğraflar gördüm. On yedinci ve on sekizinci yüzyıllarda rahipler bu kayaları kullanarak gizlice ayin gerçekleştiriyorlardı; buldukları bu kayaları mihrab gibi kullanarak. Dinini icra etmek yasaktı ve hukuk Protestanların yanındaydı, toprağın sahibi de zaten onlardı.

Yani, 1848’de İngiltere’de devrim yoktu. Bunun neden olmadığını gayet net bir şekilde biliyorsunuz. İrlanda konfederasyonu ve diğer İrlandalı gruplar ve fiziksel şiddet yanlısı Chartistler arasındaki çizgileri hayal edebileceklerini düşünmek neredeyse şaşırtıcı bir şey. Ama 1848’in İngiliz kimliğinde oynayacağı başka bir rol vardı. Bugün derstte sizi bunu aktarmaya çalıştım. İyi hafta sonları. Pazartesi görüşürüz. Hoşçakalın.